

Inbreng CDA Begroting 2019

Provinciale Statenvergadering
Maandag 5 november 2018
Fractievoorzitter Chris Westerlaken



Leefbaar dus Duurzaam of Duurzaam dus Leefbaar

Mijnheer de voorzitter,

Begroting

Zoals al eerder door mijn collega's in de commissies gezegd is het CDA tevreden over de ingediende begroting. Dank voor het vele werk dat weer door de ambtelijke organisatie is verzet.

Weer is het een duidelijke verbetering ten opzichte van de vorige begroting. De doelenboom biedt verheldering en er is door de lezer aansluiting te maken met de gepresenteerde cijfers.

Maar we zijn er nog niet.

De begeleidende teksten bij de begroting kunnen, door nog strakker te formuleren, een nog betere focus krijgen.

Het CDA kan instemmen met de gepresenteerde begroting die een getrouwe weergave is van de afspraken die we in juli bij de vaststelling van de kadernota gemaakt hebben.

Ik zou nu op kunnen houden want dat is wat het statenvoorstel van ons vraagt, niets meer en niets minder.

Maar gelet op het feit dat dit de laatste begrotingsbehandeling is van deze statenperiode lijkt het me zinnig stil te staan bij de afgelopen periode en kort vooruit te blikken op basis van de ervaringen van de afgelopen jaren.

Bestuur en Financiën

Het afgelopen jaar heeft onder andere in het licht gestaan van een verbetering van controle en verantwoording. Zoals nodig bleek uit de beleidsaudit mobiliteit.

Naar aanleiding van de conclusies uit deze audit hebben wij aangedrongen op instelling van een financiële audit commissie. Het CDA is verheugd met de totstandkoming van deze zelfstandige commissie in het kader van het nieuwe financiële bestel. Maar we zijn er nog niet.

De begroting van de provincie bedraagt jaarlijks ruim **400 miljoen Euro**. Dat is een aanzienlijk bedrag wat ik niet iedere dag op mijn rekening heb staan. Gezien die omvang is het noodzakelijk om de begroting als een goed afwegingsmiddel te kunnen benutten. Uiteraard geldt ook dat deze afweging bruikbaar is om de controlefunctie van de staten te kunnen uitoefenen. We gaan er vanuit dat de conclusies en aanbevelingen uit de lopende

onderzoeken, zoals naar de Uithoflijn, ons kunnen helpen in het nog verder verbeteren van de p&c cyclus.

Het CDA vindt dat de aspecten bedrijfscultuur en financiën evenveel aandacht van de politiek verdienen als bijvoorbeeld Ruimtelijke Ontwikkeling en Natuurbeheer. We stellen vast dat dit nu zeker het geval is, de vraag is of ook in de ambtelijke leiding deze beide aspecten voldoende aandacht krijgen. Misschien valt het te overwegen om een directeur in het managementteam uitsluitend te belasten met de leiding over dit onderdeel van de operaties.

Het is jammer dat de jaarrekening 2017 nog niet aan de Staten is voorgelegd, de reden is bekend. Het CDA benadrukt en is bereid al het mogelijke te doen de rekening zo spoedig mogelijk vast te stellen.

Opcenten

Ronduit verheugd zijn wij met het niet indexeren van de opcenten.

De ruimte die de begroting in het meerjaren perspectief biedt lijkt voldoende maar we moeten wel bedenken dat we nu in een hoogconjunctuur zitten en dat het nog maar de vraag is hoe lang dat zo blijft. Het begrotingsoverschot kan zo maar verdampen.

Moeten we ons niet voorbereiden op een dergelijk scenario en moeten we dan ook niet structureel een instrument als nieuw voor oud beleid introduceren om te verzekeren dat nieuwe ambities en uitdagingen ook gefinancierd kunnen blijven worden en om te voorkomen dat te snel verhogen van de belastingen gebruikt wordt om als reddende engel te functioneren?

Participatie

In de afgelopen periode zijn de eerste stappen gezet in een verbeterde deelname van de burger aan de beleidsprocessen van de provincie. Tevreden is het CDA met de eerste resultaten bij de Landbouw- en Omgevingsvisie. Het zal u niet verbazen dat we er van uitgaan dat dit proces in de volgende periode versterkt wordt voortgezet.

Het CDA gaat uit van betrekken van mensen en organisaties bij het bedenken en organiseren van oplossingen voor de vragen waar onze provincie voor staat. Het draagvlak voor verandering begint immers bij de burgers.

Wonen

Meneer de voorzitter,

Utrecht groeit twee keer zo hard als andere provincies. De druk op de stad en het landelijk gebied nemen toe. Het wordt steeds voller, drukker en mobieler. Een eigentijds leven vraagt creatiever en bewuster ruimtegebruik.

Op dit moment wordt van verschillende kanten benadrukt dat een meer actieve regierol van de provincie nodig is. Minister Ollongren verwacht een slagvaardige houding van de diverse overheden bij het oplossen van de problemen op de woningmarkt. Ook onze onafhankelijke adviseur ruimtelijke kwaliteit, Paul Roncken, onderstreept dat er een andere rol van de provincie nodig is om de regie te houden op de woningmarkt. Anders ontstaat er versnippering, waardoor Utrecht de achtertuin van Amsterdam dreigt te worden, of misschien al is.

Ondanks de grote en succesvolle inspanningen van de afgelopen jaren lijkt de woningnood de komende jaren onacceptabel te worden, zowel in de stad als op het platteland. De vraag naar een woning zal alleen maar toenemen.

De behoefte aan ruimte voor bouwen en ontwikkelen is niet overal gelijk. Gemeenten vragen dan ook terecht om maatwerkoplossingen

Wij vragen dan ook om het woningtekort creatief en verantwoord te pakken in overleg met de gemeentebesturen.

Gemeenten kampen met tekorten aan woningen waardoor onaanvaardbare wachtlijsten zijn ontstaan. Mede gelet op de groeiende vraag aan extra opvang voor vluchtelingen dringen we er bij GS op aan de voorstellen van gemeenten, zoals gedaan bij de vorige opvangcrisis, niet op voorhand af te wijzen. Om te voorkomen dat gemeenten het voorbeeld van Stichtse Vecht genoodzaakt zijn te volgen, zullen de aangedragen oplossingen door de provincie met een positieve grondhouding benaderd dienen te worden.

Rode Contour

In een bijeenkomst met CDA Raadsleden werd ons onlangs gevraagd “Waarom laten jullie het nog steeds niet toe dat er buiten de “rode contouren” mag worden gebouwd?” Een heel reële vraag?

Het CDA wil graag, met een open oor en oog, ontdekken waar bouwen op de lange termijn echt kan helpen om de leefbaarheid van gemeenten te ondersteunen. Die ruimte willen we met elkaar in de komende periode verkennen.

Werken

Het is al zo vaak gezegd: de Provincie Utrecht behoort tot de top van de economische regio's van Europa en heeft een zeer sterke kenniseconomie, dat je bijna gaat geloven dat er geen maakindustrie of MKB meer is. Gelukkig weten we inmiddels beter.

We zijn daar trots op en dat willen we behouden en versterken. Het midden- en kleinbedrijf (MKB) en familiebedrijven zorgen voor 60% van onze werkgelegenheid.

Het CDA heeft in de afgelopen jaren een aantal initiatieven genomen die de positie van het MKB in onze provincie benadrukken. Bij de behandeling van de Ruimtelijke-economische Strategie hebben we al geconcludeerd dat we de goede kant opgaan. We gaan er vanuit dat deze initiatieven ook in de volgende periode zullen worden voortgezet en hun vruchten af zullen werpen.

Mobiliteit

Zoals gezegd gaat het goed met onze economie. Dit betekent echter wel dat we met zijn allen weer vaker en langer in de file staan. We zijn langer onderweg naar ons werk en ons huis. Meer asfalt is niet altijd de enige oplossing.

De bekende knelpunten op de N201, N233 (Van A12 naar A15), de Rijnbrug en de NRU worden door de provincie in samenwerking met gemeenten en burgers aangepakt. Omdat we graag willen dat de burger zo veel mogelijk betrokken wordt bij de besluitvorming duren deze trajecten wellicht veel langer dan we willen. Besluiten “er door duwen” past niet bij onze aanpak. Liever zorgvuldig en dan maar wat langer dan zonder de burger er bij te betrekken en onvoldragen oplossingen kiezen.

Het CDA wil werken aan maatwerkoplossingen in de wetenschap dat de vraag naar ov verschillend kan zijn. Zo zal (op Utrechtse schaal) in schaars bewoond gebied minder vraag zijn naar hoogwaardig OV en zal direct rond en in verstedelijkt gebied de vraag naar OV met hoge frequentie groot zijn.

Het gaat al behoorlijk goed maar de inrichting van ons OV-aanbod kan nog veel beter afgestemd worden op de behoefte van de burger. Ook het ingezette beleid om meer en betere fietspaden aan te leggen slaat aan en verdient het voortgezet te worden.

Duurzaamheid/leefbaarheid

Voor het CDA betekent het begrip duurzaamheid ook leefbaarheid. Een duurzame samenleving is een leefbare samenleving, maar je kunt het ook omkeren: een leefbare samenleving is een duurzame samenleving.

Het CDA hanteert een belangrijke gezamenlijke waarde: de waarde van het rentmeesterschap. Rentmeesterschap betekent verantwoordelijkheid nemen en dragen voor je omgeving, voor je medemens, voor een leefbare toekomst. Dat vraagt om nadenken, zorgvuldigheid, afwegen en keuzes maken.

Het CDA wil werken aan een duurzame ontwikkeling. Daarbij zijn kwaliteit, leefbaarheid en een verantwoorde afweging belangrijke kernwoorden. Hoe kunnen we de eigenheid behouden en toch werken aan een mooie leefbare toekomst voor de hele provincie, met voldoende werkgelegenheid.

Daarom zijn wij van mening dat duurzaamheid niet alleen beperkt mag worden tot een fossiele brandstofvrije samenleving maar dat dit ook betekent dat we aandacht hebben voor de leefbaarheid van wijken, steden en dorpen.

Leefbaarheid die bijvoorbeeld tot uitdrukking komt in allerlei initiatieven die door onze inwoners worden ontwikkeld waarin verantwoordelijkheid wordt genomen voor hun omgeving.

De leefbaarheidssubsidies van de provincie Utrecht leveren hier al een grote bijdrage aan. Uiteraard willen we dit graag continueren in de komende periode.

Energietransitie

Keuzes moeten we maken als het over de energietransitie gaat.

Laat helder zijn, het CDA onderkent de rol van zonnevelden en we onderschrijven de overgang naar nieuwe energiebronnen volledig. Maar we voelen ook hier onze verantwoordelijkheid, daar waar het over de druk op onze provincie gaat. Dus ook hier nadenken, zorgvuldigheid, afwegen en keuzes maken, vanuit rentmeesterschap. In de achter ons liggende periode hebben we gemerkt dat niet iedereen er zo over denkt. De “druk” is groot op locaties, er lijkt een “verdienmodel” te zijn voor investeerders.

En dat baart ons zorgen. Hoe kunnen we als provincie Utrecht op een verantwoorde manier keuzes maken wanneer er plannen voor een zonnenveld zijn?

Hoe kunnen we kwetsbaar landschap, agrarisch of natuur, behouden en beschermen? Onze buurprovincie Gelderland heeft inmiddels in haar Omgevingsvisie vastgelegd, dat zij kritisch is daar waar het zonnevelden groter dan 2 ha betreft. Onze andere buur, Zuid-Holland, heeft de regeling “asbest eraf, zon erop” ruimer opengesteld en meldt dat de bedrijfsdaken in Zuid-Holland goed voor 20 vierkante kilometer aan zonnepanelen zijn. Dat zijn voorbeelden, waar we zeker wat aan hebben.

Het CDA heeft de voorkeur om eerst de daken van woningen, bedrijven, scholen en overheidsgebouwen of langs wegen, verkeerspunten en het spoor te voorzien van zonnepanelen.

De bereidheid bij bedrijven hebben wij als CDA-fractie getoetst.

Tot onze verrassing kregen we veel positieve reacties binnen van MKB-ondernemers en agrariërs, die hun dak graag met zonnepanelen willen bedekken, of hiermee al bezig zijn.

Vanuit o.a. Nieuwegein, Baarn, Ronde Venen, Bunschoten en Maarsbergen ontvingen we positieve reacties. Een helder signaal.

Wat ons wel opvalt is dat niet alle bedrijven, instellingen en overheden al zover zijn dat zij daadwerkelijk een bijdrage leveren. Het CDA dient daarom een motie in die dit kan gaan veranderen.

Meneer de voorzitter,

Zo aan het einde van een jaar en het einde van een Statenperiode rest mij eigenlijk niets anders dan mijn grote waardering uit te spreken aan iedereen die een positieve bijdrage heeft geleverd aan de geweldige provincie waarin wij mogen wonen, werken en recreëren. Niet alleen in dit huis maar overal in de Provincie. Want laten we niet vergeten dat wat wij hier allemaal bedenken en besluiten alleen werkt als er draagvlak is.